

คำวินิจฉัยของ นายสุจินดา ยงสุนทร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๖/๒๕๕๒

วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๒

เรื่อง ประธานสภาผู้แทนราษฎรขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรีของ นายเนวิน ชิดชอบ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สิ้นสุดลงตามมาตรา ๒๑๖ (๔) หรือไม่

ความเป็นมาและข้อเท็จจริง

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๑๒๕ คน ได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๑๖ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๘๖ ของรัฐธรรมนูญ เข้าชื่อกันร้องต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรว่า “...ด้วยศาลจังหวัดบุรีรัมย์ได้มีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๑ ว่าจำเลย (นายเนวิน ชิดชอบ) มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๘ ให้ลงโทษจำคุก ๖ เดือน และปรับ ๕๐,๐๐๐ บาท ไม่ปรากฏว่าจำเลยเคยได้รับโทษจำคุกมาก่อน โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด ๑ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖... ขณะนี้จำเลยได้ขอยื่นอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาศาลชั้นต้นจังหวัดบุรีรัมย์... ทำให้เกิดประเด็นและข้อวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวางว่าความเป็นรัฐมนตรีของ นายเนวิน ชิดชอบ น่าจะสิ้นสุดลงตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๖ (๔) หรือไม่ เนื่องจากในขณะมีคำพิพากษาศาลชั้นต้นอันยังไม่ถึงที่สุดดังกล่าว นายเนวิน ชิดชอบ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งเรื่องนี้ยังไม่มีหลักเกณฑ์ใดๆ ที่จะยึดถือเป็นแนวทางบรรทัดฐานในการปฏิบัติให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้...” ขอให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเสนอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ประธานสภาผู้แทนราษฎรได้มีหนังสือด่วนที่สุด ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ส่งคำร้องของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดังกล่าวเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรีของ นายเนวิน ชิดชอบ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สิ้นสุดลงตามมาตรา ๒๑๖ (๔) หรือไม่

ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๒ นายเนวิน ชิดชอบ ได้ยื่นคำชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ โดยสรุปว่า “...

๑. การนำเรื่องการตรวจสอบในทางการเมืองมาใช้ปะปนกับหลักกฎหมายในทางอาญา จะส่งผลกระทบต่อระบบกฎหมายที่เป็นอยู่ให้เกิดความเสียหายขึ้นได้ เมื่อมาตรา ๒๑๖ (๔) เป็นการบัญญัติ

ถึงคำพิพากษาของศาล ก็ย่อมต้องให้มีการดำเนินกระบวนการพิจารณาไปตามหลักเกณฑ์ที่รัฐธรรมนูญ และกฎหมายบัญญัติไว้ เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดี

๒. การฟ้องผู้ถูกร้องในข้อหาหมิ่นประมาทนั้นเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในระหว่างการหาเสียงเลือกตั้งปี ๒๕๓๘ ก่อนที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๐ และคดีนี้มีเพียงคำพิพากษาศาลชั้นต้น คดียังไม่ถึงที่สุด โดยยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ ซึ่งได้รับความคุ้มครองจากมาตรา ๓๓ ของรัฐธรรมนูญที่บัญญัติว่า ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุด แสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิดจะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ กรณีดังกล่าวจึงยังไม่เป็นที่ยุติว่าผู้ถูกร้องกระทำความผิด จึงยังไม่อาจนำ มาตรา ๒๑๖ (๔) มาใช้บังคับในขณะนี้ได้

๓. คดีของผู้ถูกร้องศาลชั้นต้นได้มีคำพิพากษาให้รอกการลงโทษตามมาตรา ๕๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งมีข้อความสำคัญบัญญัติไว้ว่า “...ศาลจะพิพากษาว่าผู้ นั้นมีความผิดแต่รอกการกำหนดโทษไว้ หรือกำหนดโทษแต่รอกการลงโทษไว้ แล้วปล่อยตัวไปเพื่อให้โอกาสผู้ นั้นกลับตัวภายในระยะเวลาที่ศาลจะได้กำหนด...” และผลของการรอกการลงโทษนั้น มาตรา ๕๘ แห่งประมวลกฎหมายอาญาบัญญัติว่า “...แต่ถ้าภายในเวลาที่ศาลได้กำหนดตามมาตรา ๕๖ ผู้ นั้นมิได้กระทำความผิดดังกล่าวมาในวรรคแรก ให้ผู้ นั้นพ้นจากการที่จะถูกกำหนดโทษหรือถูกลงโทษในคดีนั้นแล้วแต่กรณี” ฉะนั้น เมื่อศาลชั้นต้นได้พิพากษาให้รอกการลงโทษจึงอยู่ในบังคับของบทบัญญัติดังกล่าวที่กำหนดไว้ว่า ยังไม่มีการลงโทษจำคุก ซึ่งตามหลักกฎหมายและคำพิพากษาศาลฎีกาที่ผ่านมาได้วางบรรทัดฐานตรงกันมาโดยตลอดว่า โทษจำคุกหมายถึงการถูกจำคุกจริง ส่วนการรอกการลงโทษยังไม่ถือว่าเป็นการต้องคำพิพากษาให้จำคุกและผู้ ที่ถูกรอกการลงโทษจะไม่ได้รับการปฏิบัติอย่างเดียวกับผู้ ที่ถูกจำคุกจริง รวมทั้งยังคงมีสิทธิต่าง ๆ เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป

๔. บทบัญญัติมาตรา ๒๑๖ (๔) ของรัฐธรรมนูญน่าจะมุ่งหมายถึงการกระทำความผิดในระหว่างเป็นรัฐมนตรีแล้ว อันเป็นการสอดคล้องกับหลักความสมเหตุสมผลของบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ เพราะลักษณะต้องห้ามของผู้ ที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีซึ่งเป็นเรื่องก่อนการเป็นรัฐมนตรี ได้มีบัญญัติไว้ โดยเฉพาะอยู่แล้วในมาตรา ๒๐๖ โดยไม่รวมถึงกรณีมาตรา ๒๑๖ (๔)

๕. การฟ้องผู้ถูกร้องเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันจะใช้บังคับจึงน่าจะได้รับความคุ้มครองตามหลักกฎหมายไม่มีผลย้อนหลังให้เป็นโทษแก่ผู้กระทำที่ไม่อาจทราบล่วงหน้ามาก่อน

...”

การรับเรื่องไว้พิจารณาวินิจฉัย

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๑๒๕ คน ซึ่งเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร ได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๑๖ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๘๖ ของรัฐธรรมนูญ เข้าชื่อกันเพื่อขอให้ประธานสภาผู้แทนราษฎร ส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า คำร้องของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเหล่านั้น มิได้มุ่งหมายที่จะให้ความเป็นรัฐมนตรีของ นายเนวิน ชิดชอบ ต้องสิ้นสุดลง แต่กลับมีลักษณะเป็นเชิงหารือเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ถูกร้อง พร้อมกับชี้แนะเหตุผลบางประการที่อาจทำให้ผู้ถูกร้องไม่ต้องพ้นจากความเป็นรัฐมนตรีเสียด้วยซ้ำไป ซึ่งไม่น่าจะสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของมาตรา ๘๖ ของรัฐธรรมนูญอย่างแท้จริง อย่างไรก็ตาม โดยที่สถานภาพของผู้ถูกร้องเป็นเรื่องที่กำลังมีการวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวาง อีกทั้งการเสนอเรื่องโดยประธานสภาผู้แทนราษฎรก็เป็นไปตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในมาตรา ๒๑๖ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๘๖ ของรัฐธรรมนูญ จึงเห็นสมควรที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับเรื่องไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป

คำวินิจฉัย

ประธานสภาผู้แทนราษฎรได้ส่งคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรีของ นายเนวิน ชิดชอบ น่าจะสิ้นสุดลงตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๖ (๔) หรือไม่ มาตรา ๒๑๖ ที่กล่าวถึง บัญญัติว่า “ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัว เมื่อ

(๑) .....

(๒) .....

(๓) .....

(๔) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก

...”

ปัญหาที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องพิจารณาวินิจฉัยจึงมีว่า การที่ นายเนวิน ชิดชอบ ถูกศาลจังหวัดบุรีรัมย์ พิพากษาเมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๑ ว่า “มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๘ ให้ลงโทษจำคุก ๖ เดือน... แต่โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้” นั้น เป็นกรณีที่ตกอยู่ในบังคับของมาตรา ๒๑๖ (๔) ของรัฐธรรมนูญ หรือไม่ ในการนี้ ทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน ๑๒๕ คน และนายเนวิน ชิดชอบ ผู้ถูกร้อง ได้เสนอความเห็นและเหตุผลหลายประการให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ดังที่ได้สรุปไว้แล้วข้างต้นนี้ จึงเห็นสมควรพิจารณาเหตุผลต่างๆ ในแต่ละประเด็นที่ได้ยกขึ้นเป็นข้อโต้แย้ง ดังต่อไปนี้

ข้อโต้แย้งของผู้ถูกร้องสองข้อที่เห็นว่า ควรพิจารณาวินิจฉัยเป็นอันดับแรก ได้แก่

(๑) ข้อโต้แย้งที่ว่า เหตุการณ์หรือการกระทำความผิดทางอาญาของผู้ถูกร้องได้เกิดขึ้นก่อนที่รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันจะใช้บังคับ จึงน่าจะได้รับความคุ้มครองตามหลักกฎหมายไม่มีผลย้อนหลังให้เป็นโทษแก่ผู้กระทำ และ

(๒) ข้อโต้แย้งที่ว่า บทบัญญัติมาตรา ๒๑๖ (๔) ของรัฐธรรมนูญ น่าจะมุ่งหมายถึงการกระทำความผิดในระหว่างที่ผู้ถูกร้องเป็นรัฐมนตรี

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ข้อโต้แย้งทั้งสองข้อดังกล่าวไม่มีน้ำหนักพอที่จะรับฟังได้ เพราะประการแรก มาตรา ๒๑๖ (๔) ของรัฐธรรมนูญระบุเหตุแห่งการต้องพ้นจากความเป็นรัฐมนตรีไว้แต่เพียงสั้น ๆ ว่า “ต้องคำพิพากษาให้จำคุก” โดยมีได้บัญญัติเป็นเงื่อนไขด้วยว่า คำพิพากษานั้นจะต้องอาศัยมูลเหตุจากเหตุการณ์หรือการกระทำที่เกิดขึ้นเมื่อไร ข้ออ้างของผู้ถูกร้องไม่น่าจะสมเหตุสมผล เพราะเท่ากับเป็นการเพิ่มเติมเงื่อนไขเกี่ยวกับการกระทำความผิดเข้าไปในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ซึ่งไม่ได้มีเงื่อนไขทำนองนี้กำหนดไว้อยู่ก่อนเลย ประการที่สอง การกระทำของผู้ถูกร้องเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๘ ซึ่งเป็นกฎหมายที่เริ่มใช้บังคับมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๕๕ แล้ว และก็ยังใช้อยู่ในขณะที่ผู้ถูกร้องกระทำความผิดในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ มิใช่เป็นความผิดที่บัญญัติขึ้นใหม่โดยรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ซึ่งบังคับใช้เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๐ กรณีจึงไม่มีปัญหาเรื่องกฎหมายมีผลย้อนหลังให้เป็นโทษแก่ผู้กระทำ ดังนั้น การที่จะนำมาตรา ๒๑๖ (๔) ของรัฐธรรมนูญมาใช้กับคำพิพากษาในคดีที่มีมูลเหตุเกิดขึ้นก่อนรัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับ จึงมีอาจถือได้ว่า เป็นการละเมิดหลักกฎหมายไม่มีผลย้อนหลัง ดังเช่นที่ผู้ถูกร้องกล่าวอ้างแต่อย่างไร ประการที่สาม รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๖ (๔) มุ่งหมายถึงคำพิพากษาของศาลแต่เพียงอย่างเดียว โดยมีได้กล่าวถึงช่วงเวลาที่กระทำความผิดอันเป็นมูลเหตุของคำพิพากษานั้น ดังนั้น ตราบใดที่มีคำพิพากษาออกมาในระหว่างที่ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีอยู่ ก็เป็นการเพียงพอแล้วที่จะให้มาตรา ๒๑๖ (๔) มีผลใช้บังคับได้ ส่วนเรื่องที่ว่าความผิดได้กระทำก่อนหรือหลังรัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับ หรือก่อนหรือในขณะที่ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี นั้น หาได้เป็นเงื่อนไขที่จำเป็นแห่งการใช้บังคับมาตรา ๒๑๖ (๔) ของรัฐธรรมนูญไม่

ปัญหาที่ศาลรัฐธรรมนูญจำเป็นต้องพิจารณาวินิจฉัยต่อไปก็คือ ความหมายอันแท้จริงของถ้อยคำว่า “ต้องคำพิพากษาให้จำคุก” ในมาตรา ๒๑๖ (๔) ของรัฐธรรมนูญ เกี่ยวกับปัญหานี้เห็นว่า มีประเด็นที่จำเป็นต้องพิจารณาวินิจฉัยอยู่สองประเด็นคือ

(๑) คำพิพากษาต้องเป็นคำพิพากษาถึงที่สุด หรือไม่

(๒) คำพิพากษาให้จำคุกหมายความว่า ต้องถูกจำคุกจริง หรือจะหมายความถึงการรอการลงโทษด้วย

สำหรับประเด็นแรก ผู้ถูกร้องกล่าวอ้างว่า คำพิพากษาในที่นี้หมายความว่า คำพิพากษา “อันถึงที่สุด” แต่คำพิพากษาของศาลจังหวัดบุรีรัมย์ที่ว่าผู้ถูกร้องมีความผิดอาญานั้น ยังไม่ “ถึงที่สุด” เพราะผู้ถูกร้องได้ยื่นอุทธรณ์และคดียังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ กรณีจึงยังไม่อยู่ในขอบข่ายของมาตรา ๒๑๖ (๕) ของรัฐธรรมนูญ

ในการค้นหาความหมายที่แท้จริงของคำว่า “คำพิพากษาให้จำคุก” ในมาตราดังกล่าว ว่า จะต้อง “ถึงที่สุด” หรือไม่ นั้น เห็นสมควรพิจารณาและเปรียบเทียบบทบัญญัติต่างๆ ของรัฐธรรมนูญ ที่บัญญัติเกี่ยวกับการมีคำพิพากษาให้จำคุก ซึ่งปรากฏว่าได้มีการใช้ถ้อยคำที่แตกต่างกันในกรณีต่าง ๆ ดังนี้

มาตรา ๑๐๕ (๕) ใช้คำว่า “ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล” ซึ่งเป็นลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ลักษณะต้องห้ามมิให้ได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๐๖ (๕) และลักษณะต้องห้ามมิให้ได้รับเลือกเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๕๖ (๕)

มาตรา ๑๑๘ (๑๒) และมาตรา ๑๓๓ (๑๐) ใช้ถ้อยคำเช่นเดียวกัน คือ “ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ” ซึ่งเป็นเหตุแห่งการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาตามลำดับ

มาตรา ๑๔๑ (๕) ใช้คำว่า “ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ” ซึ่งเป็นเหตุทำให้กรรมการการเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๑๐๕ (๕) และมาตรา ๒๐๖ (๕) ใช้ถ้อยคำทำนองเดียวกันคือ “ต้องคำพิพากษาให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไปโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีในวันเลือกตั้ง (หรือก่อนได้รับแต่งตั้ง สำหรับมาตรา ๒๐๖ (๕)) เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท” ซึ่งเป็นลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และลักษณะต้องห้ามมิให้ได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรี

มาตรา ๒๑๖ (๕) มาตรา ๑๕๒ วรรคสาม (๕) และมาตรา ๒๖๐ (๗) ใช้ถ้อยคำเช่นเดียวกัน คือ “ต้องคำพิพากษาให้จำคุก” ซึ่งเป็นเหตุให้รัฐมนตรี ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานและรองประธานวุฒิสภา และประธานและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ต้องพ้นจากตำแหน่ง ตามลำดับ และนอกจากนี้ มาตรา ๒๕๘ วรรคสาม ยังได้บัญญัติให้นำมาตรา ๒๖๐ มาใช้บังคับกับการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยอนุโลมอีกด้วย

ความแตกต่างของถ้อยคำที่ใช้ในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญตามที่ได้แสดงมาข้างต้นนี้ พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญได้จำแนกตำแหน่งต่างๆ ไว้อย่างเป็นระบบ และมีความมุ่งหมายที่จะกำหนด

หลักเกณฑ์หรือมาตรฐานของการพ้นจากตำแหน่งต่างๆ ในลักษณะที่เข้มงวดหรือเคร่งครัดมาก น้อยกว่ากันตามระดับความสูงต่ำของตำแหน่งเหล่านั้น กล่าวคือ เมื่อตำแหน่งสูงขึ้น มาตรฐานก็จะเพิ่มความเข้มงวดหรือเคร่งครัดยิ่งขึ้นเป็นเงาตามตัว ในกรณีของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา สมาชิกภาพจะสิ้นสุดลงด้วยเหตุแห่งคำพิพากษาให้จำคุกก็ต่อเมื่อคำพิพากษานั้น “ถึงที่สุด” และการพ้นจากตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้ง คำพิพากษาก็จะต้อง “ถึงที่สุด” เช่นเดียวกัน แต่ในกรณีของรัฐมนตรี ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานและรองประธานวุฒิสภา ประธานและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ นั้น เมื่อมี “คำพิพากษาให้จำคุก” ของศาลใดศาลหนึ่ง ก็เพียงพอที่จะทำให้บุคคลเช่นว่านั้น ต้องพ้นจากตำแหน่งแล้ว โดยไม่ต้องคำนึงว่าคำพิพากษานั้น “ถึงที่สุด” หรือไม่ เพราะคำว่า “ถึงที่สุด” ปรากฏเป็นคำเสริมต่อท้ายคำว่า “คำพิพากษา” ในกรณีของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และกรรมการการเลือกตั้ง แต่ในกรณีของรัฐมนตรี ตลอดจนบุคคลในตำแหน่งต่างๆ ตามมาตรา ๑๕๒ วรรคสาม (๕) มาตรา ๒๖๐ (๗) และมาตรา ๒๕๘ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๒๖๐ นั้น หาได้มีถ้อยคำอันเป็นข้อแม้เช่นเดียวกันนี้ต่อท้ายคำว่า “คำพิพากษา” ไม่ จึงพออนุมานได้ว่ารัฐธรรมนูญไม่ประสงค์ที่จะบัญญัติให้ความ “ถึงที่สุด” ของคำพิพากษา เป็นเงื่อนไขที่จำเป็นสำหรับการพ้นจากรัฐมนตรีและบุคคลในตำแหน่งต่าง ๆ ตามมาตราดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

การหยั่งทราบความมุ่งหมาย หรือเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างของถ้อยคำที่ใช้ตามที่ได้กล่าวข้างต้น นั้น ผู้ถูกร้องเห็นว่า เมื่อนำบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่กล่าวข้างต้นมาเปรียบเทียบแล้ว ผลก็ได้เป็นไปตามที่เข้าใจเช่นนั้น “เพราะในมาตรา ๑๐๕ (๕) และมาตรา ๒๐๖ (๕) ก็บัญญัติโดยใช้ถ้อยคำว่า เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไป โดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีในวันเลือกตั้ง...ซึ่งเป็นถ้อยคำเช่นเดียวกันกับมาตรา ๒๑๖ (๔) ที่บัญญัติโดยใช้ถ้อยคำว่า ต้องคำพิพากษาให้จำคุก และทั้งสองกรณีต่างก็ไม่มีคำว่าถึงที่สุดเช่นกัน แต่สำหรับมาตรา ๑๐๕ (๕) และมาตรา ๒๐๖ (๕) นั้น ทุกฝ่ายเข้าใจว่าคดีต้องถึงที่สุดแล้ว และมีการถูกจำคุกจริงตามคำพิพากษามิฉะนั้น จะไม่สามารถนับระยะเวลาพ้นโทษได้ ซึ่งถ้าหากรัฐธรรมนูญต้องการแยกความหมายของถ้อยคำให้แตกต่างกันจริง เหตุใดในมาตรา ๑๐๕ (๕) และมาตรา ๒๐๖ (๕) จึงไม่ใช้ถ้อยคำว่า คำพิพากษาถึงที่สุดด้วย ตรงกันข้ามกลับใช้ถ้อยคำเดียวกับมาตรา ๒๑๖ (๔)” ดังนั้น ผู้ถูกร้องจึงกล่าวอ้างว่า “ไม่อาจอธิบายได้ว่าเหตุใดการใช้ถ้อยคำอย่างเดียวกัน จึงจะมีความหมายแตกต่างกัน”

ข้อโต้แย้งนี้ พิจารณาแล้วเห็นว่า ตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ผิด กล่าวคือ ผู้ถูกร้องเข้าใจว่า “คดีจะต้องถึงที่สุดแล้ว...มิฉะนั้นจะไม่สามารถนับระยะเวลาพ้นโทษได้” ซึ่งเป็นความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง

เพราะการนับระยะเวลาพ้นโทษจะต้องนับจากเวลาที่เริ่มโทษเสียก่อน และมาตรา ๒๒ ของประมวลกฎหมายอาญา บัญญัติว่า “โทษจำคุกให้เริ่มแต่วันมีคำพิพากษา...” โดยมีได้ระบุเป็นคำพิพากษา “ถึงที่สุด” ซึ่ง “คำพิพากษา” ในมาตราที่กล่าว ข้อมหมายความถึง คำพิพากษาของศาลใดศาลหนึ่งก็ได้ แม้จะยังไม่ถึงที่สุด การตีความเช่นนี้จะเห็นว่าถูกต้อง เมื่อนำมาตราอื่นของประมวลกฎหมายอาญา เช่น มาตรา ๕๒ และมาตรา ๕๓ มาเปรียบเทียบ โดยมาตราทั้งสองนี้ต่างก็ใช้ถ้อยคำว่า “คำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุก”

ผลจากการเปรียบเทียบบทบัญญัติมาตราที่เกี่ยวข้องในประมวลกฎหมายอาญา ตามที่กล่าวข้างต้นนี้ ยังเป็นการยืนยันว่าถ้อยคำว่า “ต้องคำพิพากษาให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไป” ในมาตรา ๑๐๕ (๕) และในมาตรา ๒๐๖ (๕) ของรัฐธรรมนูญ นั้น มิได้หมายความว่า เป็นคำพิพากษาถึงที่สุด ดังที่ผู้ถูกร้องกล่าวอ้างว่าเป็นความเข้าใจของทุกฝ่าย จึงสรุปได้ว่าไม่มีการขัดแย้งกันในเรื่องการใช้ถ้อยคำตามที่ผู้ถูกร้องกล่าวอ้าง นอกจากนั้น ผู้ถูกร้องยังได้หยิบยกเหตุผลประการอื่นขึ้นอ้างเพื่อสนับสนุนความเห็นที่ว่า “คำพิพากษาให้จำคุก” ในมาตรา ๒๑๖ (๔) ของรัฐธรรมนูญน่าจะหมายถึง คำพิพากษาถึงที่สุดสรุปได้ ดังนี้

(๑) หลักความเสมอภาคของบุคคลที่จะได้รับความคุ้มครองในการดำเนินคดีอาญาที่จะต้องให้คดีถึงที่สุดเสียก่อน จึงจะถือว่ามีความผิด ดังเช่นที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓

(๒) หลักความสอดคล้องกับบทบัญญัติต่างๆ ที่กำหนดหลักประเด็นคุ้มครองสิทธิเสรีภาพในรัฐธรรมนูญของบุคคล ซึ่งได้แก่ บทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ มาตรา ๒๔๖ และมาตรา ๒๔๗ ซึ่งทั้งสองมาตรานี้ต่างก็กล่าวถึง “คำพิพากษาอันถึงที่สุด”

(๓) การเข้าใจบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแตกต่างจากระบบกฎหมายเกี่ยวกับความคุ้มครองบุคคลในคดีอาญา นอกจากจะเกิดความขัดแย้งในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญด้วยกันแล้ว ยังเป็นการทำลายหลักกฎหมายทั่วไปทั้งหมด ซึ่งส่งผลกระทบต่อประชาชนทั่วประเทศ

ข้อกล่าวอ้างทั้งสามข้อนี้ พิจารณาแล้วเห็นว่าไม่น่าจะถูกต้อง ทั้งนี้ อาศัยเหตุผล ดังนี้

(๑) การวิเคราะห์บทบัญญัติต่างๆ ของรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับเรื่องการพ้นจากตำแหน่งของบุคคลในตำแหน่งต่างๆ แสดงให้เห็นว่ารัฐธรรมนูญต้องการบัญญัติหลักเกณฑ์และมาตรฐานไว้อย่างเคร่งครัดเป็นพิเศษสำหรับเฉพาะบุคคลในกลุ่มที่จำกัด ซึ่งได้แก่ รัฐมนตรี ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานและรองประธานวุฒิสภา ประธานและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ซึ่งหลักเกณฑ์และมาตรฐานเหล่านี้เป็นเรื่องของกฎหมายรัฐธรรมนูญโดยเฉพาะ ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักกฎหมายอาญาใดๆ ทั้งสิ้น

(๒) การ “ต้องคำพิพากษาให้จำคุก” ตามที่ได้ตีความไว้ข้างต้น เป็นแต่เพียงมาตรฐานที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้เป็นเหตุแห่งการพ้นจากตำแหน่งของรัฐมนตรี และตำแหน่งอื่นอีกบางตำแหน่งเท่านั้น การพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุดังกล่าวมิได้เป็นการบ่งชี้ว่า บุคคลนั้นได้กระทำความผิดอาญาแล้ว และจะต้องได้รับโทษโดยการสูญเสียตำแหน่ง กรณีจึงไม่อยู่ในบังคับของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ วรรคสอง ที่บัญญัติว่า “ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้”

(๓) บุคคลใดๆ ก็ตาม ที่พ้นจากตำแหน่งเพราะต้องคำพิพากษาให้จำคุก ยังคงได้รับหลักประกัน และความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายอื่นต่อไป เช่นเดียวกับบุคคลอื่นๆ ทุกประการ

(๔) การจะเป็นประการใดก็ตาม จะต้องยึดถือว่ารัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ ดังนั้น ถ้ารัฐธรรมนูญมีความมุ่งหมายจริงที่จะลบล้างหลักกฎหมายใด หลักประกันใดแล้ว ก็ย่อมจะกระทำได้ และถึงแม้จะมีบุคคลบางคนเห็นว่าบทบัญญัติใดก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมขึ้น ศาลรัฐธรรมนูญ ก็ย่อมมีหน้าที่ที่จะสนองความมุ่งหมายหรือเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญเสมอไป กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การที่ให้บุคคลในบางตำแหน่งต้องพ้นจากตำแหน่งเพราะคำพิพากษาให้จำคุกนั้น หากได้มีผลเป็นการบั่นทอนสิทธิเสรีภาพหรือหลักประกันที่รัฐธรรมนูญและกฎหมายอื่นประສາทให้แกบุคคลนั้นในฐานะปัจเจกชนไม่ฉะนั้น จึงมิได้เป็นการละเมิดหลักแห่งความเสมอภาคในกฎหมายอันเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ แต่อย่างไร

ประเด็นที่สอง ที่จำต้องพิจารณาวินิจฉัยต่อไปมีอยู่ว่า คำพิพากษาให้จำคุก หมายความว่า ต้องถูกจำคุกจริง หรือจะหมายความรวมถึงการรอลงโทษด้วย ในประเด็นที่สองนี้ ผู้ถูกร้องโต้แย้งว่า คำว่า “ต้องคำพิพากษาให้จำคุก” หมายความว่า จะต้องได้รับโทษจำคุกจริง แต่ศาลจังหวัดบุรีรัมย์ ได้พิพากษาให้ผู้ถูกร้อง “รอลงโทษไว้มีกำหนด ๑ ปี” ผู้ร้องจึงอ้างว่า กรณีไม่อยู่ในบังคับของ มาตรา ๒๑๖ (๔) ของรัฐธรรมนูญ และความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องก็ไม่ต้องสิ้นสุดลงตามบทบัญญัติดังกล่าว

การค้นหาคความมุ่งหมายหรือเจตนารมณ์อันแท้จริงของรัฐธรรมนูญในประเด็นนี้ ก็อาจทำได้ ในทำนองเดียวกันกับประเด็นแรกที่ว่า คำพิพากษาจะต้องถึงที่สุดหรือไม่ กล่าวคือ กระทำโดยการตรวจ และเปรียบเทียบถ้อยคำที่ใช้ในบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องของรัฐธรรมนูญ ได้ดังนี้

มาตรา ๑๑๘ (๑๒) และมาตรา ๑๓๓ (๑๐) ต่างก็ใช้คำว่า “ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก...” และมาตรา ๑๕๑ (๔) ใช้คำว่า “ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก...”

ถ้อยคำที่ใช้ในมาตราที่อ้างถึงข้างต้นนั้น มีความหมายที่ชัดเจนในตัวแล้วว่า จะต้องมีการจำคุกจริง ไม่ใช่แค่เพียงว่าต้องคำพิพากษาให้จำคุกแล้วศาลสั่งให้ “รอกการลงโทษไว้” ตามนัยมาตรา ๕๖ ของประมวลกฎหมายอาญา แต่มาตรา ๒๑๖ (๔) มาตรา ๑๕๒ วรรคสาม (๔) มาตรา ๒๖๐ (๓) และมาตรา ๒๕๘ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๒๖๐ ต่างก็ใช้ถ้อยคำที่สั้นและมีลักษณะเด็ดขาด คือ “ต้องคำพิพากษาให้จำคุก” โดยไม่มีคำนำหน้าหรือต่อท้ายที่มีผลเป็นการกำหนดเงื่อนไขหรือข้อแม้ใด ๆ ฉะนั้น คำว่า “ต้องคำพิพากษาให้จำคุก” จึงน่าจะหมายความว่า มีแต่เพียงคำพิพากษาให้จำคุกก็พอแล้ว ไม่จำเป็นต้องมีการ “ถูกจำคุก” หรือ “รับโทษจำคุก” จริง ๆ ดังเช่นที่ระบุไว้อย่างชัดเจนในมาตรา ๑๑๘ (๑๒) มาตรา ๑๓๓ (๑๐) และมาตรา ๑๔๑ (๔) ดังนั้น การที่มีคำพิพากษาให้จำคุก ถึงแม้จะให้รอกการลงโทษไว้ก็ตาม ย่อมเป็นกรณีตามมาตรา ๒๑๖ (๔) และมาตราอื่น ๆ ทำนองเดียวกันอย่างสมบูรณ์แล้ว ในที่นี้เห็นสมควรชี้แจงไว้ด้วยว่า คำพิพากษาในความหมายของมาตรา ๒๑๖ (๔) และมาตราอื่นๆ ที่ใช้ถ้อยคำเช่นเดียวกัน หมายความว่า ต้องเป็นคำพิพากษา “ให้จำคุก” ไม่ใช่แค่เพียงคำพิพากษาให้ “ปรับ” หรือให้ “รอกการกำหนดโทษไว้” อันหมายความว่าศาลยังมิได้กำหนดโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดว่าจะเป็นโทษจำคุกหรือโทษปรับ ทั้งนี้ ย่อมแตกต่างจากคำพิพากษาที่ได้กำหนดโทษให้จำคุกแล้ว “แต่ให้รอกการลงโทษไว้” ตามมาตรา ๕๖ ของประมวลกฎหมายอาญา

ในเมื่อศาลจังหวัดบุรีรัมย์ได้พิพากษาว่า ผู้ถูกร้องมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๘ “ให้ลงโทษจำคุก ๖ เดือน... โทษจำคุกให้รอกการลงโทษไว้มีกำหนด ๑ ปี” กรณีจึงอยู่ในบังคับของมาตรา ๒๑๖ (๔) อย่างชัดเจน การตีความคำว่า “ต้องคำพิพากษาให้จำคุก” ในมาตราที่กล่าวถึงหมายถึงการจำคุกจริงนั้น มีผลเท่ากับเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ซึ่งไม่อยู่ในอำนาจที่ศาลรัฐธรรมนูญจะกระทำได้

อย่างไรก็ดี ผู้ถูกร้องได้เสนอข้อโต้แย้งบางประการเกี่ยวกับประเด็นนี้ให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย สรุปได้ดังนี้

(๑) ตามหลักกฎหมายอาญา โทษจำคุก หมายถึงการถูกคุมขังจริงตามหมายของศาล การรอกการลงโทษจึงมิใช่เป็นกรณีที่มีการรับโทษจริง “หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ ไม่ถือว่าเคยต้องคำพิพากษาให้จำคุก” ผู้ถูกร้องอ้างว่าหลักกฎหมายดังกล่าว ได้เป็นที่เข้าใจและยอมรับนับถือมาเป็นเวลาช้านาน ดังที่ปรากฏจากคำพิพากษาศาลฎีกาเป็นจำนวนมากที่วินิจฉัยว่า “การรอกการลงโทษมิใช่เป็นการต้องคำพิพากษาให้จำคุก” ข้อโต้แย้งนี้พิจารณาแล้วเห็นว่าถูกต้องตามหลักตรรกวิทยา เพราะประการแรก ถึงแม้ว่าตามคำพิพากษาศาลฎีกา การรอกการลงโทษจะไม่ถือว่าเป็นการรับโทษจำคุกจริงก็ตาม แต่ก็มีอาจสรุปเองได้ว่า “การรอกการลงโทษมิใช่เป็นการต้องคำพิพากษาให้จำคุก” ราวกับว่า “การจำคุก” ก็คือ

“คำพิพากษาให้จำคุก” ซึ่งไม่ถูกต้อง เพราะ “การจำคุก” กับ “คำพิพากษาให้จำคุก” เป็นสิ่งที่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิง ประการที่สอง คำพิพากษาศาลฎีกาที่วินิจฉัยว่า “การที่ศาลกำหนดโทษจำคุกแต่ให้รอการลงโทษไว้ในคดีแรกก็เท่ากับจำเลยยังมิได้รับโทษจำคุกมาก่อน” นั้น มิได้หมายความว่าผู้ที่ถูกศาลพิพากษาให้จำคุก แต่ให้รอการลงโทษไว้ นั้น มิใช่เป็นผู้ที่ “ต้องคำพิพากษาให้จำคุก” ในทางตรงกันข้าม การรอการลงโทษย่อมหมายความว่า จำเลยนั้นต้องคำพิพากษาให้จำคุกแล้ว จึงจะถึงขั้นพิจารณาให้มีการรอการลงโทษได้ เพราะถ้าไม่ต้องคำพิพากษาให้จำคุกเสียก่อน ก็ย่อมไม่มีโทษจำคุกที่จะให้รอการลงโทษไว้ ประการที่สาม การรอการลงโทษถึงแม้ว่าจะไม่เป็นการรับโทษจำคุกก็ตาม แต่ก็มีได้หมายความว่าจำเลยปราศจากมลทินทั้งปวง หรือมีความบริสุทธิ์ผุดผ่องเท่ากับผู้ที่ถูกศาลพิพากษาว่าไม่มีความผิดเลย เพราะประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๘ ได้บัญญัติว่า “เมื่อความปรากฏ...ว่าภายในเวลาที่ศาลกำหนดตามมาตรา ๕๖ (ซึ่งให้อำนาจศาลกำหนดระยะเวลาการลงโทษ) ผู้ที่ถูกศาลพิพากษาได้กระทำความผิด... และศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุกสำหรับความผิดนั้น ให้ศาลที่พิพากษาคดีหลัง... บวกโทษที่รอการลงโทษไว้ในคดีก่อนเข้ากับโทษในคดีหลัง...” ทั้งนี้ หมายความว่า ผู้ที่รอการลงโทษจำคุกย่อมไม่มีฐานะเช่นเดียวกับผู้ที่ไม่เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกมาเลย

(๒) ผู้ถูกร้องโต้แย้งด้วยว่า “ความเข้าใจว่า คำพิพากษาให้จำคุกตามมาตรา ๒๑๖ (๔) หมายถึงการรอการลงโทษด้วยนั้น จะทำให้เกิดความไม่สมเหตุสมผลในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญด้วยตนเอง” กล่าวคือ “ไม่สามารถอธิบายได้ว่า เหตุใดรัฐมนตรีที่ถูกรอการลงโทษจึงอยู่ในตำแหน่งไม่ได้ แต่ในขณะเดียวกันผู้ที่ถูกรอการลงโทษผู้นั้นสามารถกลับมาเป็นรัฐมนตรีได้ทันทีในวันเดียวกันกับที่พ้นจากตำแหน่ง ในกรณีนี้ ถ้ารัฐธรรมนูญเห็นว่าเป็นเรื่องร้ายแรงที่จะต้องพ้นจากตำแหน่งก็ควรจะต้องบัญญัติรับไว้ด้วย ว่าการรอการลงโทษถือเป็นเหตุที่ต้องห้ามมิให้แต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีด้วย แต่เมื่อมิได้บัญญัติไว้จึงยอมเข้าใจว่า รัฐธรรมนูญยังคงถือตามหลักกฎหมายทั่วไปที่ว่า การรอการลงโทษมิใช่โทษจำคุก” ข้อโต้แย้งนี้พิเคราะห์แล้ว เห็นว่าไม่ถูกต้องเพราะเป็นข้อโต้แย้งที่ไม่แยกแยะลักษณะต้องห้ามการเข้าดำรงตำแหน่งกับเหตุที่ทำให้ต้องพ้นจากตำแหน่งที่ดำรงอยู่แล้ว ซึ่งเป็นกรณีที่แตกต่างกัน เพราะการที่ผู้ใดจะเข้าดำรงตำแหน่งน่าจะอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์หรือมาตรฐานแห่งความประพฤติที่ต่ำกว่าผู้ที่กำลังครองตำแหน่งนั้นอยู่แล้ว ซึ่งจะต้องมีความรับผิดชอบสูงกว่าผู้ที่ไม่ได้อยู่ในตำแหน่ง ฉะนั้น มาตรฐานของการเข้าดำรงตำแหน่งกับมาตรฐานการพ้นจากตำแหน่งจึงน่าจะมีความเข้มงวดต่างกัน

(๓) ผู้ถูกร้องอ้างว่า การตีความที่กลับหลักดั้งเดิมของกฎหมายไทย ย่อมมีผลทำให้ผูกพันการตีความกฎหมายใดๆ ที่บัญญัติในลักษณะเดียวกัน ข้ออ้างนี้พิเคราะห์แล้ว เห็นว่า ฟังไม่ขึ้น เพราะศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้โดยชัดแจ้งหรือโดยปริยายในรัฐธรรมนูญเท่านั้น ในกรณี

ที่วินิจฉัยนี้ ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจหน้าที่ตีความบทบัญญัติมาตรา ๒๑๖ (๔) ของรัฐธรรมนูญ และคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญก็จะ “มีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐ” แต่ก็ได้มีผลผูกพันการตีความกฎหมายอาญาโดยศาลยุติธรรมแต่ประการใดไม่ เพราะศาลรัฐธรรมนูญไม่มีเขตอำนาจรวมไปถึงการตีความกฎหมายอื่น เช่น กฎหมายอาญาซึ่งเป็นเรื่องที่อยู่ในอำนาจอันเด็ดขาดของศาลอื่นตามรัฐธรรมนูญ จะอย่างไรก็ตาม ข้ออ้างที่ว่า การตีความของศาลรัฐธรรมนูญในเรื่องการพ้นจากความเป็นรัฐมนตรีจะมีผลเป็นการกลับหลักดั้งเดิมของระบบกฎหมายไทย หรือลบล้างหลักกฎหมายที่มีการยึดถือปฏิบัติกันเป็นเวลายาวนาน นั้น ดูจะเป็นข้ออ้างที่เกินความเป็นจริงและไร้เหตุผล

อาจสรุปได้ว่า คำวินิจฉัยนี้ได้อาศัยการตีความตามตัวบทหรือลายลักษณ์อักษรของรัฐธรรมนูญ ซึ่งแสดงความมุ่งหมายหรือเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญไว้อย่างชัดเจนพอสมควรแล้ว และเป็นการตีความที่สอดคล้องกับความเข้าใจและเจตนารมณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ดังจะเห็นได้จากบันทึกคำอภิปรายในการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญและในชั้นกรรมาธิการต่าง ๆ เกี่ยวกับความหมายของคำว่า “ต้องคำพิพากษาให้จำคุก”

ส่วนข้อโต้แย้งข้อแรกของผู้ถูกร้องที่ว่า “การนำเรื่องการตรวจสอบในทางการเมืองมาใช้ปะปนกับหลักกฎหมายในทางอาญาจะส่งผลกระทบต่อระบบกฎหมายที่เป็นอยู่ให้เกิดความเสียหายขึ้นได้...” พิจารณาแล้วเห็นว่า ในความเป็นจริงแล้ว ผู้ถูกร้องต่างหากที่เป็นผู้นำหลักกฎหมายในทางอาญามาใช้ปะปนกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ โดยผู้ถูกร้องพยายามที่จะใช้คำพิพากษาศาลฎีกามาบังคับหรือชี้้นำการตีความรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่โดยเด็ดขาดของศาลรัฐธรรมนูญแต่เพียงองค์กรเดียว ฉะนั้นข้อโต้แย้งดังกล่าวจึงฟังไม่ขึ้น

ด้วยเหตุและผลตามที่กล่าวมาข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้อง ซึ่งถูกศาลจังหวัดบุรีรัมย์พิพากษาว่า “มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๘ ให้ลงโทษจำคุก ๖ เดือน... โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด ๑ ปี...” ต้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๖ (๔) เพราะผู้ถูกร้อง “ต้องคำพิพากษาให้จำคุก” ตามความหมายของบทบัญญัติดังกล่าว

นายสุจินดา ยงสุนทร
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ